

NOTITIE

MAATSCHAPPELIJKE STAGE

Schooljaar 2025-2026

Ingestemd door de MR, 25 september 2025

Inhoudsopgave

Aanleiding	2
Nut en noodzaak	2
Burgerschapsonderwijs vanuit de overheid.....	2
Burgerschapsonderwijs vanuit ons schoolplan	3
Theoretische onderbouwing	4
Plan van aanpak	5
1. Creëren van urgentie	5
2. Oprichten van leidende coalitie.....	5
3. Het creëren van een nieuwe visie	6
4. Het creëren van draagvlak	6
5. Verwijderen van obstakels	6
6. Zorg voor korte termijn successen	6
7. Consolideer verbeteringen.....	7
8. Borg de veranderingen	7
MAS en bevordering	7

Aanleiding

Tot schooljaar 2014-2015 was de maatschappelijke stage een verplicht onderdeel in het voortgezet onderwijs. Leerlingen in het voortgezet onderwijs hoeven sindsdien niet meer verplicht een maatschappelijke stage te lopen. Deze wetswijziging geeft scholen de vrijheid om de maatschappelijke stage wel als facultatief programmaonderdeel aan te bieden. Door in de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) te regelen dat scholen zelf de keuze hebben om de maatschappelijke stage al dan niet aan te bieden, krijgen scholen meer ruimte om hun onderwijsprogramma naar eigen inzicht in te richten. De maatschappelijke stage blijft een volwaardig en erkend programmaonderdeel in het voortgezet onderwijs.

Het Reynaertcollege heeft toen besloten dat de maatschappelijke stage toch onderdeel blijft van het lesprogramma. Er was een convenant (2019 -2024) met de gemeente Hulst, het Reynaertcollege en Hulst Voor Elkaar afgesloten en ondertekend. Maar we merken in de praktijk dat leerlingen zelden het aantal uren stageloopt wat opgenomen is in het convenant (havo/vwo 30 uur en vmbo 20 uur). Afgelopen schooljaar heeft slechts 4% van de leerlingen in leerjaar drie voldaan aan de maatschappelijke stage uren.

Omdat het convenant in 2024 afliep en onze partners, aan de hand van dat percentage ons de vraag hebben gesteld of wij nog wel door wilden gaan met een nieuw convenant, zijn wij eerst intern eens gaan onderzoeken (via een vragenlijst gericht aan coaches) waarom wij het belangrijk vinden en of de betrokken collega's er ook zo over denken.

Nut en noodzaak

De maatschappelijke stages zijn niet meer wettelijk verplicht voor de middelbare scholen, maar het Reynaertcollege heeft beslist deze toch op te nemen in het lesprogramma. Daarnaast is er vanuit de overheid wettelijk verplichting om burgerschapsonderwijs op te nemen in je lesprogramma en ziet de inspectie hier ook op toe. De maatschappelijke stage is wat ons betreft een wezenlijk onderdeel van het burgerschapsonderwijs bij ons op school.

Burgerschapsonderwijs vanuit de overheid

Bevordering van actief burgerschap en sociale cohesie is belangrijk. Daardoor kunnen mensen, jong en oud, in Nederland op een prettige manier samenleven. Burgerschapsonderwijs draagt daaraan bij door het bevorderen van kennis over de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die daarvoor nodig zijn. Het bevorderen van burgerschap is een wettelijk vastgelegde taak van scholen. De Inspectie van het Onderwijs ziet toe op de kwaliteit van dit onderwijs (www.onderwijsinspectie.nl, 2024).

Burgerschapsonderwijs vanuit ons schoolplan

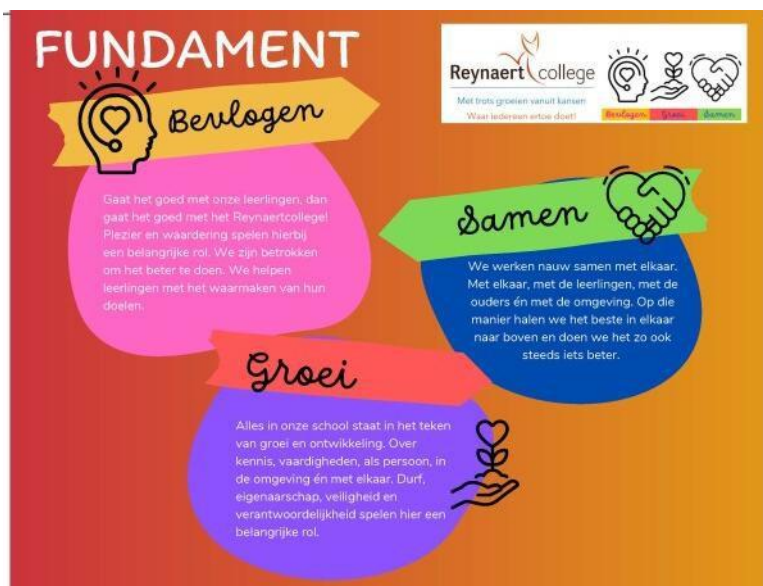
Om te kunnen voldoen aan het criterium van goed onderwijs, goed mens, goed leven en goed handelen moeten leerlingen, jongvolwassenen, worden gevormd. In beginsel gaat vorming zelfs vooraf aan het verzamelen van kennis. Onze school neemt de opdracht tot burgerschapsvorming serieus. Dat blijkt uit een groot aantal activiteiten die op dit gebied nu ook al tijdens hun schoolloopbaan aan leerlingen wordt aangeboden. Denk hierbij aan de aandacht voor het politiek systeem bij vakken als levensbeschouwing en geschiedenis, gesprekken over maatschappelijke problemen en debatteren bij andere vakken.

Het is in dit verband ook relevant om onze maatschappelijke stage te vermelden die een wezenlijk onderdeel vormt van ons burgerschapsonderwijs en dus ook het onderwijsprogramma (www.reynaert.nl, 2024).

De maatschappelijke stage levert dus een belangrijke bijdrage aan de sociaal-maatschappelijke ontwikkeling van onze leerlingen. Door vrijwilligerswerk te doen, worden ze zich bewust van wat er leeft en speelt in de maatschappij en hoe waardevol hun bijdrage is. In onze samenleving is steeds meer behoefte aan maatschappelijke betrokkenheid. Betrokkenheid bij anderen kan mede worden gerealiseerd door 'meedoen in de maatschappij'. Onderwijs bereidt jongeren voor op hun toekomstige rol in de samenleving en is daarom de juiste plaats om hen te laten kennis maken met (oa.) vrijwilligerswerk.

Dit sluit precies aan bij onze missie, visie en kernwaarden uit ons schoolplan;

Het Reynaertcollege wil als instituut een belangrijke rol blijven spelen voor Hulst en omgeving. Als ontmoetingsplaats en als plek om je te ontwikkelen. Het is dan van belang dat dit gebeurt door als onderdeel van de omgeving een partner te zijn die verbindingen legt, zich open opstelt, kansen oppakt en initiatieven steunt en onderneemt. Het woord 'open' verbeeldt dat de oriëntatie van de school niet alleen naar binnen gericht is maar ook voor de Stichting en naar de omgeving er omheen (www.reynaert.nl, 2024).

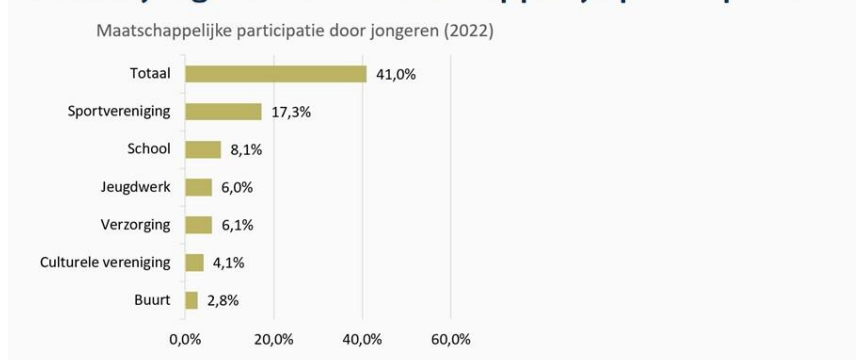
Theoretische onderbouwing

De burgerschapsvaardigheden van Nederlandse leerlingen behoeven aandacht, zo blijkt uit diverse onderzoeken van de Onderwijsinspectie. Eerder bleek uit een internationale studie al dat deze vaardigheden achterblijven bij die van leerlingen in vergelijkbare landen. Het kabinet ziet dit als zorgelijk; burgerschapsvaardigheden zijn immers een belangrijke voorwaarde om op een goede manier deel te kunnen nemen aan en je verbonden te voelen met onze democratische, pluriforme samenleving. Ontwikkelingen als polarisatie en radicalisering onderstrepen verder het belang van het bijbrengen van deze vaardigheden.

Niet ieder kind krijgt burgerschapsvaardigheden vanuit huis mee. De school is dan ook een belangrijke plek om erover te leren en ermee te oefenen. Daarom geldt sinds 2006 voor scholen al de wettelijke opdracht om aandacht te besteden aan burgerschap. Scholen zijn hierbij verplicht om een visie te ontwikkelen en uit te werken rond burgerschapsonderwijs, de opbrengsten te evalueren en verantwoording daarover af te leggen in het schoolplan en de schoolgids (www.vo-raad.nl, 2024).

Vanuit het 'Masterplan basisvaardigheden' is ondersteuning beschikbaar. Met dit plan investeert het kabinet structureel 1 miljard euro op jaarbasis om de vaardigheden van leerlingen op het vlak van rekenen, taal, burgerschap en digitale geletterdheid te versterken. Ook het Reynaertcollege heeft deze subsidie basisvaardigheden ontvangen.

Aantal jongeren dat maatschappelijk participeert

Participatie van jongeren

Uit een onderzoek van het Nederlands Jeugdinstituut blijkt dat de maatschappelijke participatie van jongeren sinds 2016 flink is afgenomen. Ook daarom vinden wij het belangrijk dat wij via de maatschappelijke stage hier een bijdrage aan te leveren en jongeren met maatschappelijke betrokkenheid in aanraking laten komen via de maatschappelijke stage.

In 2016 - 54,0 procent

In 2017 - 49,5 procent

In 2018 - 48,4 procent

In 2019 - 44,8 procent

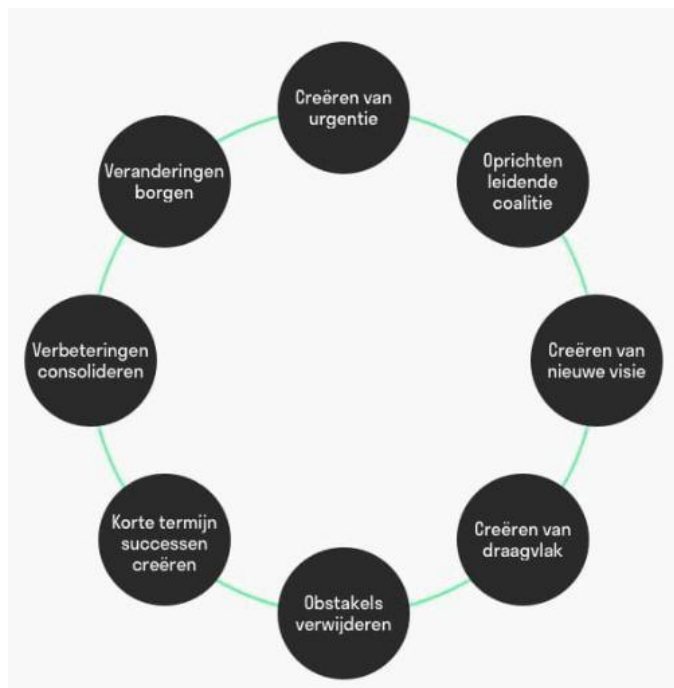
In 2020 - 44,1 procent

In 2021 - 38,1 procent

In 2022 doet 41 procent van de jongeren van 15 tot 25 jaar een vorm van vrijwilligerswerk.

Plan van aanpak

Het plan hoe we de vernieuwde maatschappelijke stage op school gaan implementeren wordt in dit deze paragraaf uitgewerkt via het 8 fasen model van Kotter.

Fasen model Kotter

1. Creëren van urgentie

In verschillende kern- en teamvergaderingen was het vaak al onderwerp van gesprek. Dit omdat collega's zich stoorden aan het feit dat leerlingen de stages niet voldeden terwijl de school blijft aangeven dat het verplicht is. Met het onderzoek van Hulst voor Elkaar (deelname slechts 4%) en de aanwezige frustratie van de collega's kunnen we mooi het gesprek openen. Er zal via een gesprekstafel een open, eerlijk en overtuigend gesprek worden georganiseerd met de coaches van leerjaar 3, met bovenstaande argumenten in combinatie met de visie op onderwijs vanuit ons schoolplan om de noodzaak en urgentie van de verandering in te laten zien.

2. Oprichten van leidende coalitie

Aan de ongeveer 10 coaches in leerjaar 3 zal de vraag gesteld worden welke 3 coaches samen met mij (en de coördinator maatschappelijke stage) in een werkgroep willen plaatsnemen die zich gaat bezighouden met de verandering binnen de organisatie. De werkgroep zal de overige personeelsleden bevragen, informeren en meenemen op wisselende momenten

3. Het creëren van een nieuwe visie

“De maatschappelijke stage levert een belangrijke bijdrage aan de sociaal-maatschappelijke ontwikkeling van onze leerlingen. Door vrijwilligerswerk te doen, worden ze zich bewust van wat er leeft en speelt in de maatschappij en hoe waardevol hun bijdrage is. In onze samenleving is steeds meer behoefte aan maatschappelijke betrokkenheid. Betrokkenheid bij anderen kan mede worden gerealiseerd door ‘meedoen in de maatschappij’. Onderwijs bereidt jongeren voor op hun toekomstige rol in de samenleving en is daarom de juiste plaats om hen te laten kennis maken met vrijwilligerswerk”.

4. Het creëren van draagvlak

We willen met de nieuwe visie de nut en noodzaak veel duidelijker naar voren laten komen. Niet alleen richting leerlingen en ouders maar ook naar collega's en andere betrokken organisaties. Dit begint al tijdens informatieavonden maar zullen we bijvoorbeeld ook moeten uitdragen tijdens open dagen of andere informatiemomenten. Ook zal de maatschappelijke stage een vast agendapunt worden tijdens (kern)teamvergaderingen zodat we steeds iedereen kunnen bijpraten en kunnen meenemen in de verandering die we in gang willen zetten. Ook is er dan steeds de gelegenheid om vragen te stellen. We vergroten hiermee het draagvlak binnen de organisatie.

5. Verwijderen van obstakels

Een groot obstakel is op dit moment dat de coaches geen betrokkenheid ervaren en er geen taak voor hen is in de huidige organisatie van de maatschappelijke stage. Zij benoemen het ook op deze manier en dat ze er totaal geen zicht op hebben. Dit zorgt voor passief gedrag bij coaches. Om dit weg te nemen is het voorstel om het nog verder te integreren in ons onderwijsprogramma. De coaches bij ons op school begeleiden het onderwijsprogramma van de leerlingen en zo komt dit automatisch aan bod. Op het moment dat het vanuit onze visie een nadrukkelijke plek krijgt in ons onderwijs zal het ook onderwerp worden tijdens gesprekken tussen coach en leerling.

6. Zorg voor korte termijn successen

Omdat we aangeven dat we het belangrijk vinden, we onze visie hierop aan laten sluiten en vanuit de theorie hebben aangetoond welke beweegredenen hieraan ten grondslag liggen, willen we de maatschappelijke stage ook meer body geven. Te beginnen met een maatschappelijke stage markt bij ons op school met onze partner Hulst voor Elkaar. Alle vrijwilligersorganisaties kunnen zich zo presenteren aan onze leerlingen, er kan laagdrempelig contact gelegd worden en we halen de maatschappelijke stage en betrokken instanties de school in. Dit zou een eerste succes zijn op korte termijn.

7. Consolideer verbeteringen

Met de werkgroep die is geformeerd zullen we het ingezette implementatieplan steeds gaan evalueren en aanpassen waar nodig richting het volgende schooljaar. Dit om ervoor te zorgen dat het niet alleen volgend jaar een stuk beter georganiseerd is maar ook de komende jaren een vaste plek krijgt binnen ons onderwijs met onderliggend onze visie hierop. We willen geen verbetering op de korte termijn maar deze moet duurzaam zijn.

8. Borg de veranderingen

Ons schoolplan wordt constant onder de aandacht gebracht van het personeel. Op deze manier moet de visie veel meer terug te zien zijn in onze cultuur en het gedrag van medewerkers moet hier automatisch op aansluiten.

Daarnaast willen we de verandering, zoals eerder gezegd, een veel nadrukkelijker plek in ons onderwijsprogramma geven. We zijn met de gemeente Hulst en Hulst voor Elkaar een nieuw convenant aangegaan voor de periode van 2024 – 2028.

MAS en bevordering

De stageperiode, inclusief voorlichting loopt vanaf leerjaar 2 tot leerjaar 4.

Alle leerlingen moeten 20 uren maatschappelijke stage gelopen hebben om over te kunnen van leerjaar 3 naar leerjaar 4. Op deze manier zal het een vast bespreekpunt worden tijdens de rapportvergaderingen en andere gesprekken over de voortgang van leerlingen.